«ΠΡΩΤΗ» Τρίτη 23 Σεπτεμβρίου 1986

Κριτική θεάτρου

Μαθήματα θεατρικού ήθους

Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΕΙΜΑΡΑ

ΤΩΡΑ που η καλοκαιρινή θεατρική περίοδος τελειώνει και οι εντυπώσεις ξεδιαλύνονται, αφήνοντας πίσω τους τον κονιορτό της σύγχυσης και του επικαιρικού θορύβου, είναι ακόμα καιρός η Πειραματική Σκηνή «Τέχνης» να πάρει τη θέση που δικαιούται για τη γόνιμη παρουσία και προσφορά της μέσα σε τούτο το καλοκαίρι της θεατρικής στειρότητας. Τρία δείγματα σεμνής και άξιας δουλειάς συγκροτούσαν την εφμάνιση της Θεσσαλονικιώτικης θεατρικής αυτής ομάδας στη φετινή «Θεατρική Διεθνή Συνάντηση», άλλο μικρό θαύμα και τούτο, που οργανώνει η «Θεατρική Συντεχνία». Η «Φιλονικία» του Μαριβό, οι «Νύχτες των χαμένων ερώτων» του Μισίμα και η «Τραπεζαρία» του Γκέρνι. Και οι τρεις παραστάσεις υπήρξαν μαθήματα θεατρικού ήθους και κέρδισαν την εκτίμησή μας για την αξιόλογη στάθμη τους, τον μόσχθο, τη συνέπεια και την ευθύνη. Η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» τιμά το Θέατρο, το κοινό και τον τίτλο της. Οι ηθοποιοί της, ακούραστοι εργάτες τούτης της μικρής θεατρικής κυψέλης και ο εμψυχωτής της κ. Νικηφόρος Παπανδρέου έχουν κάθε δικαίωμα να είναι υπερήφανοι.

Η «Φιλονικία» του Μαριβό στη μετάφραση της Κλαίρης Μητσοτάκη, που θύμιζε πορσελάνη, έδωσε την ευκαιρία της σκηνικής εγγραφής στην ενδιαφέρουσα σκηνοθετική πρόταση της Πέπης Οικονομοπούλου να ανιχνεύσει την ένωση κλασικού και μπαρόκ ύφους, να χρωματίσει τον Μαριβό σε χειρονομίες, κινήσεις, εκφράσεις, να τον τοποθετήσει στο τέλος της «κομέντια», να αποκαλύψει την αθωότητα του πρωτογενούς ερωτισμού. Θέατρο λόγου εμπλουτισμένο με τις αρχές του διαφωτισμού το έργο του Μαριβό έδωσε την ευκαιρία και σε μια διερεύνηση της χαμένης θεατρικότητας, σε μια άσκηση ύφους και λόγου για τους ηθοποιούς, σ' ένα ξεχωριστού γούστου και λειτουργικότητας σκηνικό, του Απόστολου Βέττα, σε μια ενδιαφέρουσα ενδυματολογική χρωματική εκφραστική των κουστουμιών της Ιωάννας Μανωλεδάκη και σε μια καθαρή και κομψή μουσική του Ηρακλή Πασχαλίδη.

ΟΙ «Νύχτες των χαμένων ερώτων» του Μισίμα δεν μπόρεσαν να απογειωθούν σκηνικά ούτε να αποδείξουν το θεατρικό μέγεθος του συγγραφέα. Η γιαπωνέζικη μεταφυσική του θανάτου, ως το αντίστροφο είδωλο του έρωτα, χωρίς μάλιστα η γνώση του κώδικα του θεάτρου «Νο», που θα απελευθέρωνε συνειρμούς, άφησε θεατές και ηθοποιούς έκθετους στο μελοδραματισμό και την αισθηματολογία. Μόνο εκλάμψεις του Μισίμα διεγράφησαν πάνω στη σκοτεινή υδατογραφία της παράστασης. Η βαρύτητα των υποκριτικών υλικών των ηθοποιών, ο ατελέσφορος περίπατος του σκηνοθέτη σε άγνωστους χώρους, ο ανεπίδοτος σε μας κώδικας του «Νο» άφησε τη γεύση μιας αμφιλεγόμενης σκηνικά ποιητικής φωνής. Το κέρδος της παράστασης ήταν η μουσική του Ηρακλή Πασχαλίδη και το σκηνικό του Απόστολου Βέττα. Εξαίσιας έμπνευσης και υλοποίησης, πραγματικός θεατρικός θησαυρός. Αυτοί οι δύο άνθρωποι έχουν πολλά να προσφέρουν στο θέατρό μας.

Η «Τραπεζαρία» του Αλμπερτ Γκέρνι, ένα λεύκωμα φωτογραφιών και χαρακτήρων, μια αλυσίδα από στιγμιότυπα καθημερινής ζωής που ταυτίζονται με το συγκεκριμένο χώρο, στοιχειοθετούν το κλείσιμο μιας εποχής και τη χαμένη ασφάλεια των παλιών αξιών. Χαμηλόφωνοι και οικείοι τόνοι, γνωστές συμπεριφορές, θαυμάσιοι ρυθμοί και πίσω απ' όλα αυτά η ξεχωριστή σκηνοθετική δουλειά της Ερσης Βασιλικιώτη και η αποτελεσματικότητα του σκηνικού και των κουστουμιών της Ιωάννας Μανωλεδάκη και η καρποφορία του ταλέντου των ηθοποιών της Πειραματικής Σκηνής της «Τέχνης».